

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Obdo/99/2021
Identifikačné číslo spisu:	1104113817
Dátum vydania rozhodnutia:	25.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Miničová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1104113817.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beaty Miničovej a členiek senátu JUDr. Ivany Izakovičovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore žalobcu: VSŽ a.s., Južná trieda 97, 040 01 Košice, IČO: 45 887 012, právne zastúpený Advokátska kancelária J & J Partners, s.r.o., so sídlom Palackého 2, Košice, IČO: 50 369 482, proti žalovanému: Československá obchodná banka, a.s., so sídlom Žižkova 11, 811 02 Bratislava, IČO: 36 854 140, (ako právny nástupca spoločnosti: OTP Banka Slovensko, a.s., Štúrova 5, 813 54 Bratislava, IČO: 31 318 916), o zaplatenie 183.652,33 EUR s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I, pod sp. zn. 31Cb/127/2004, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20. septembra 2018, č. k. 4Cob/44/2017-344, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu z a m i e t a .

II. Žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 12. septembra 2016, č. k. 31Cb/127/2004-283, zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 132.642,90 EUR s úrokom z omeškania vo výške

17,6 % ročne zo sumy 116.045,94 EUR od 19.04.1997 do zaplatenia a s úrokom z omeškania

vo výške 17,6 % ročne zo sumy 16.596,96 EUR od 15.04.1997 do zaplatenia, a to všetko

do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súd priznal žalobcovi nárok na náhradu trov tohto konania a odvolacieho konania voči žalovanému v celom rozsahu.

2. Žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 12.03.2004 sa žalobca domáhal voči žalovanému, obchodnej spoločnosti OTP Banka Slovensko, a.s. zaplatenia sumy

183.652,33 EUR (5.532.710 Sk) s príslušenstvom a trovami konania z titulu bezdôvodného obohatenia a náhrady škody. Žalobca svoju žalobu odôvodnil tým, že so žalovaným

(jeho právnym predchodcom IRB a.s.) dňa 25.03.1997 uzavrel Zmluvu o postúpení pohľadávky.

Predmetom postúpenia bola pohľadávka žalovaného voči dlžníkovi Chemko, a.s. Strážske vo výške 38.327.173,61 Sk ako záväzok z čiastkovej zmluvy o úvere delimitovanej na žalovaného zo ŠBČS dňa 28.11.1988. Pohľadávka bola na žalobcu postúpená odplatne a žalobca dňa 18.04.1997 v zmysle čl. IV. bodu 1 a) citovanej zmluvy zaplatil žalovanému aj časť odplaty vo výške 3.496.000,- Sk (116.045,94 Eur). Žalovaný ako postupca oznámil dlžníkovi Chemko, a.s. Strážske postúpenie pohľadávky a žalobca ako nový veriteľ požadoval jej úhradu. Keďže dlžník svoj záväzok neplnil, podal žalobca dňa 31.03.1997 na Krajský súd v Košiciach ako veriteľ pohľadávky žalobu o jej úhradu. Dňa 12.03.2002 vyniesol Krajský súd v Košiciach pod č.k. 4Cb/613/1997 rozsudok, ktorým žalobu zamietol s odôvodnením, že právny úkon žalovaného, ktorým previedol pohľadávku voči Chemko, a.s. Strážske na žalobcu je neplatný, nakoľko záväzok žalovaného (Chemko, a.s. Strážske) zanikol ešte pred uzatvorením zmluvy o postúpení pohľadávky. Podľa žalobcu sa tým žalovaný bezdôvodne obohatil plnením žalobcu z neplatného právneho úkonu vo výške 3.496.000,- Sk (116.045,94 Eur) titulom čiastkovej úhrady odplaty za postupovanú pohľadávku. Ďalej podľa žalobcu mu žalovaný spôsobil škodu vo výške 2.036.710,- Sk (67.606,39 Eur) titulom trov konania voči žalovanému Chemko, a.s. Strážske (predmetná suma pozostáva zo zaplateného súdneho poplatku za návrh vo výške 500.000,- Sk (16.596,96 Eur), zo sumy 415.420,- Sk (13.789,42 Eur) náhrada trov konania žalovaného a zo sumy 1.121.590,- Sk (37.229,97 Eur) trovy právneho zastúpenia žalovaného). Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že žalobca sa v žalobe odvoláva na rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 4Cb/613/1997, ktorým však nebolo právoplatne rozhodnuté vo veci platnosti alebo neplatnosti predmetnej zmluvy o postúpení pohľadávky, v rámci konania to súd riešil len ako predbežnú otázku, pričom konštatoval, že pohľadávka ešte pred postúpením zanikla oddĺžením zo strany štátu. Napriek zamietnutiu žaloby žalobca (resp. právny predchodca žalobcu) nevyužil možnosť podať proti uvedenému rozsudku odvolanie, čím rozsudok nadobudol právoplatnosť.

3. Súd prvej inštancie na základe skutočností postúpenia pohľadávky medzi postupcom MONOPOL, a.s. a postupníkom INTERFLUG, a.s., zo dňa 30.06.2005, uznesením zo dňa 18.01.2006 pripustil, aby z konania vystúpila spoločnosť MONOPOL, a.s. a na jej miesto do konania vstúpila spoločnosť INTERFLUG, a.s. Rastislavova 80, Košice. 3.1. Uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 16.04.2012 súd pripustil, aby z konania vystúpila spoločnosť INTERFLUG a.s. v likvidácii a na jej miesto vstúpila spoločnosť VSŽ a.s. so sídlom Južná trieda 97,04001 Košice, IČO: 45 887 012 - žalobca v čase rozhodovania súdu.

4. Okresný súd z obsahu s vecou súvisiaceho spisu zistil, že celkovo došlo k nasledovným postúpeniam pohľadávky, a to:

4.1. Zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 25.03.1997 medzi postupcom INVESTIČNÁ A ROZVOJOVÁ BANKA akciová spoločnosť a postupníkom HALAG akciová spoločnosť, pričom v čl. I sa uvádza: Postupca postupuje postupníkovi pohľadávku, ktorú má voči dlžníkovi CHEMKO akciová spoločnosť Strážske vo výške: Sk 38.327.173,61 na základe zmluvy o úvere, pohľadávka Sk 38.327.173,61 zo ŠBČS - zo dňa 28.11.1988 pozostávajúca ku dňu 25.03.1997 zo zostatku úveru vo výške Sk 22.149.600, úrokov vo výške Sk 9.268.159,36 poplatkov z omeškania vo výške Sk 6.909.324,25 a iných poplatkov v čiastke 90, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy o postúpení pohľadávky.

4.2. Zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 09.03.2004 bola postúpená pohľadávka na základe uzavretej zmluvy o postúpení pohľadávky uzatvorenej medzi JUDr. Ivan Jurčíšín, Slovenská ul. č. 69, 080 01 Prešov, správca konkurznej podstaty úpadcu RAPAX, a.s., (ako postupca) a NCS, s.r.o. (ako postupník), kde v bode I. Predmet zmluvy, zmluvné strany uviedli: Predmetom zmluvy je postúpenie pohľadávky úpadcu RAPAX, a.s. Južná trieda 7, Košice na základe Opatrenia Krajského súdu v Košiciach č. 4K 194/02 zo dňa 03.03.2004 pre NSC, s.r.o., Jiskrova 4, 040 01 Košice. Ide o túto pohľadávku s príslušenstvom: OTP a.s. pobočka Michalovce v sume 5.532.710,- Sk.

4.3. Zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 10.03.2004 postupca NCS, s.r.o. postúpil predmetnú pohľadávku na postupníka MONOPOL s.r.o., kde v bode II. zmluvné strany uviedli: Postupca postupuje

dňom podpisu tejto zmluvy postupníkovi svoje pohľadávky 5.532.710 Sk; voči dlžníkovi OTP a.s. (predtým IRB a.s.). Postupca prehlasuje, že uvedené pohľadávky existujú na základe platieb ešte pôvodného veriteľa RAPAX a.s.

(predtým HALAG a.s.) v prospech OTP a.s. (predtým IRB a.s.). Tieto platby boli realizované za postúpenie pohľadávok. Právoplatným rozhodnutím 4Cb 613/97-1219 však Krajský súd v Košiciach rozhodol, že tieto pohľadávky neexistujú. Z týchto dôvodov RAPAX a.s. nemal právny dôvod na platbu voči OTP a.s., ktorá mala tieto finančné prostriedky vrátiť ešte pôvodnému veriteľovi RAPAX a.s..

4.4. Zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 30.06.2005 postupca, obchodná spoločnosť MONOPOL, a.s., postúpila pohľadávku na INTERFLUG, a.s., kde podľa čl. II. predmetnej zmluvy si zmluvné strany dojednali: Postupca postupuje dňom podpisu tejto zmluvy postupníkovi svoju pohľadávku s príslušenstvom, vrátane všetkých práv s pohľadávkami spojených v celkovej výške 5.809.345,- Sk, z toho výška istiny 5.532.710,- Sk a súdny poplatok vo výške 276.635,- Sk voči dlžníkovi: OTP, a.s. Bratislava, pobočka Michalovce. V súčasnosti prebieha súdny spor na Okresnom súde Bratislava I, č. k. 31Cb/127/04.

4.5. Zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 13.12.2010 postupca INTRFLUG, a.s. (ktorý po uzatvorení uvedenej zmluvy o postúpení pohľadávky vstúpil do likvidácie) a postupník VSŽ a.s.. Podľa čl. II.: Postupca postupuje dňom podpisu tejto zmluvy postupníkovi svoju pohľadávku s príslušenstvom, vrátane všetkých práv s pohľadávkami spojených, v celkovej výške 5.809.345, Sk: 192.834,93 EUR) s príslušenstvom, z toho výška istiny je 5.532.710 Sk (183.652,33 EUR) a súdny poplatok vo výške 276.635 Sk (9.182,60 EUR) voči dlžníkovi: OTP, a.s. Bratislava, Pobočka Michalovce.

5. Okresný súd svojím (v poradí prvým) rozsudkom zo dňa 14.10.2013, č.k. 31Cb/127/2004-214, žalobu zamietol a žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že z vykonaného dokazovania nemal preukázané zákonné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu zo strany žalovaného. Zároveň súd dospel k záveru, že predmetná Zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 09.03.2004 uzatvorená medzi JUDr. Ivanom Jurčišinom, správcom konkurznej podstaty úpadcu RAPAX a.s. Košice a spoločnosťou NSC s.r.o., Košice je neplatná a v spore z tohto dôvodu žalobca nie je aktívne legitimovaný.

6. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) ako súd odvolací uznesením zo dňa 14.4.2016, č.k. 8Cob/27/2014-241, predmetné rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a vrátil na ďalšie konanie s tým, že v novom konaní bude povinnosťou súdu prvého stupňa riadne odôvodniť svoje rozhodnutie s poukazom na zistenia odvolacieho súdu. Odvolací súd vyslovil názor, že predmetné rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené, najmä v časti zdôvodnenia, prečo okresný súd považuje predmet postúpenia pohľadávky za nedostatočne určitý.

7. Okresný súd na základe čiastočného späťvzatia návrhu žalobcu uznesením zo dňa 12.09.2016, č.k. 31Cb/127/2004-274, konanie v časti nároku v sume 51.009,43 EUR (náhrada trov konania žalovaného + trovy právneho zastúpenia žalovaného) zastavil a pripustil zmenu petitu žaloby v znení: „Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 132.642,90 EUR s úrokom z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 116.045,94 EUR od 19.04.1997 do zaplatenia a s úrokom z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 16.596,96 EUR od 15.04.1997 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.“

8. Okresný súd svojím v poradí druhým rozsudkom zo dňa 12.9.2016, č.k. 31Cb/127/2004-283 (vid bod 1. tohto rozhodnutia), žalobe žalobcu vyhovel. V odôvodnení svojho rozhodnutia k argumentácii žalovaného o spornosti platnosti Zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 09.03.2004 okresný súd uviedol, že táto je odstránená záverom súdu, že zmluva je platná, čím je založená aj aktívna legitimácia žalobcu.

Ohľadne postúpenia pohľadávky s dôrazom na špecifikáciu pohľadávky súd uviedol, že právna úprava postúpenia pohľadávky je predmetom § 524 a § 530 OZ a po preštudovaní obsahu listinných dôkazov ohľadom špecifikácie pohľadávky v kontexte vydaných rozhodnutí Krajského súdu v Košiciach dospel súd prvej inštancie k záveru, že Zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 09.03.2004, uzavretá medzi JUDr. Ivan Jurčišin, Slovenská ul.

č. 69, 080 01 Prešov, správca konkurznej podstaty RAPAX, a.s., (ako postupca) a NCS, s.r.o. (ako postupník), bola uzavretá v súlade s ustanoveniami § 37 a § 40 OZ.

8.1. Vo vzťahu k námietke premlčania vznesenej žalovaným súd prvej inštancie uviedol, že v danom prípade sa právny vzťah z bezdôvodného obohatenia týka obchodného záväzkového vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, preto sa riadi právnou úpravou obsiahnutou v Obchodnom zákonníku a vec posúdil podľa všeobecných ustanovení ObZ

(§ 391 a § 397). Žalobca podal na súd žalobu dňa 12.03.2004. Súd s poukazom na § 387 ods. 1, 2, § 388, § 391, § 394 ods. 1, 2, 3 OBZ vyvodil právny názor, že žalobca si mohol svoje právo na súde uplatniť prvý raz, keď sa dozvedel, kedy došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovaným. Súd mal za to, že až rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach

č.k. 4Cb/613/97, ktorý zamietol návrh žalobcu o zaplatenie, nakoľko až v konaní pred KS v Košiciach sa žalobca dozvedel, že právny úkon žalovaného, ktorý previedol pohľadávku voči Chemko a.s. Strážske je neplatný. Až týmto dňom, t.j. 12.03.2002, resp. dňom právoplatnosti 22.05.2002 sa žalobca dozvedel o tejto skutočnosti, a teda lehota na uplatnenie nároku žalobcu voči žalovanému začala plynúť najskôr od 13.03.2002. Súd v danom prípade vec posúdil podľa ust. § 397 OBZ, kde je stanovená premlčacia doba 4 roky, preto nárok žalobcu nemohol byť v tomto prípade podľa záveru súdu prvej inštancie premlčaný.

8.2. K nároku žalobcu na náhradu škody vo výške celkom 16.596,96 EUR ((500.000,- Sk) titulom zaplateného súdneho poplatku v konaní o zaplatenie dlžnej sumy, v ktorej bol žalobca neúspešný pre neexistenciu pohľadávky, o plnenie ktorej žiadal v konaní Krajského súdu

v Košiciach č.k. 4Cb/613/97), okresný súd uviedol, že v zmysle ustanovenia § 398 OBZ

„Pri práve na náhradu škody plynie premlčacia doba odo dňa, keď sa poškodený dozvedel alebo mohol dozvedieť o škode a o tom, kto je povinný na jej náhradu; končí sa však najneskôr uplynutím 10 rokov odo dňa, keď došlo k porušeniu povinnosti.“ Z uvedeného bolo podľa okresného súdu zrejmé, že k premlčaniu nároku ani pri náhrade škody nedošlo, nakoľko o škode sa žalobca dozvedel na základe rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach

v konaní č. 4Cb/613/97 z 12.03.2002.

8.3. K podstate nároku na náhradu škody okresný súd vyhodnotil konanie žalovaného ako spĺňajúce kritériá nároku na zodpovednosť za škodu vo všetkých zákonných predpokladoch, a to z dôvodu, že na strane žalovaného došlo k porušeniu povinnosti - postúpil neexistujúcu/zaniknutú pohľadávku, v dôsledku čoho vznikla škoda ako majetková ujma

na strane žalobcu - náhrada trov konania o zaplatenie dlžnej sumy v konaní, kde žalobcom bol žalobca aj v tomto konaní, resp. jeho právny predchodca, a to vo výške 16.596,96 EUR (500.000,- Sk) zaplatený súdny poplatok v súvislosti s podanou žalobou o plnenie voči žalovanému, tak ako je uvedené v súvislosti s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach

č.k. 4Cb/613/97-1219 zo dňa 12.03.2002, ktorý v kauzálnjej súvislosti so vznikom škody je tým, že ak by nedošlo k porušeniu povinnosti žalovaným, žalobcovi by tieto náklady/výdavky nevznikli. Tým by nedošlo ani k majetkovej ujme na jeho strane.

V dôsledku porušenia povinnosti na strane žalovaného riadne a včas zaplatiť odplatu za službu, vznikla na strane žalovaného sankcia vo forme platenia úrokov z omeškania. Žalobca si uplatnil nárok na úrok z omeškania po dni zaplatenia sumy 116.045,94 EUR

a 16.596,96 EUR ako súdny poplatok po dni zaplatenia v konaní, za ktorý bol súdny poplatok zaplatený žalobcom, a to vo výške úroku z omeškania v súlade s citovanými právnymi predpismi. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti a citované ustanovenia právnych predpisov okresný súd žalobe vyhovel v celom rozsahu.

9. Krajský súd rozsudkom zo dňa 20.9.2018, č.k. 4Cob/44/2017-344, odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 12.9.2016 zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalovanému priznal voči žalobcovi právo na plnú náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania.

10. V odôvodnení svojho rozsudku odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie správne

a dostatočne zistil skutkový stav vecí, ale jeho rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení.

10.1. V závere o aktívnej legitímácii sa odvolací súd stotožnil s právnym názorom súdu, ktorý uviedol, že argumentácia žalovaného o spornosti platnosti Zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 09.03.2004 uzavretej medzi JUDr. Ivan Jurčíšin, Slovenská ul.

č. 69, 080 01 Prešov, správca konkurznej podstaty RAPAX, a.s., (ako postupca) a NCS, s.r.o. (ako postupník) je odstránená záverom súdu, že zmluva je platná, čím je založená aj aktívna legitímácia žalobcu. K tvrdeniu odvolateľa, že súd sa stotožnil s tvrdením žalobcu, že zmluva o postúpení pohľadávky voči dlžníkovi Chemko, a.s. Strážske uzavretá dňa 25.3.1997

so žalovaným ako postupcom, je neplatná, a z tohto dôvodu sa žalovaný bezdôvodne obohatil titulom prijatia odplaty za postúpenú pohľadávku, (pričom sa žalobca odvolával na rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 12.3.2002, sp. zn. 4Cb 613/1997, ktorým nebolo právoplatne rozhodnuté vo veci platnosti alebo neplatnosti predmetnej zmluvy o postúpení pohľadávky (v rámci konania to súd riešil len ako predbežnú otázku, pričom konštatoval,

že pohľadávka ešte pred postúpením zanikla oddĺžením zo strany štátu)), odvolací súd dodal, že hoci neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 25.3.1997 súd riešil

len ako predbežnú otázku, táto je v odôvodnení rozhodnutia dostatočne zdôvodnená,

na jej základe súd žalobu zamietol, a teda tým sa žalobca stal aktívne legitimovaný na podanie žaloby, ktorá je predmetom i tohto konania.

10.2. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozsudku stotožnil s právnym názorom žalovaného, že nárok žalobcu je premlčaný.

10.2.1. Uviedol, že právny vzťah z bezdôvodného obohatenia sa týka obchodného záväzkového vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, a preto sa riadi právnou úpravou obsiahnutou v Obchodnom zákonníku. Aj keď sa bezdôvodné obohatenie riadi Občianskym zákonníkom, premlčanie práv z neho v obchodných vzťahoch bude podliehať iným pravidlám ako tým, ktoré platia v režime Občianskeho zákonníka (Ústavný súd SR sp. zn.

IV. ÚS/214/2004). V konaní bolo podľa krajského súdu nesporné, že uplatnený nárok

je nárokom z neplatnej Zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 25.3.1997, a to na základe právoplatného rozsudku Krajského súdu v Košiciach č.k. 4Cb 613/97 zo dňa 12.3.2002, pričom Obchodný zákonník v ust. § 394 ods. 2 výslovne rieši práva na vrátenie plnenia uskutočneného podľa neplatnej obchodnej zmluvy. Odvolací súd uviedol, že i keď súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal aj na ust. § 394 ods.2 a 3 OBZ, nevyvodil z nich správny právny záver, keď napriek skutočnosti, že sám cituje aj ustanovenie § 394 ods. 2 OBZ, podľa ktorého pri práve na vrátenie plnenia uskutočneného podľa neplatnej zmluvy začína premlčacia doba plynúť odo dňa, keď k plneniu došlo, toto ustanovenie je priamo aplikovateľné aj na danú vec, súd ho vôbec nebral do úvahy. Krajský súd ďalej dôvodil, že plnenie na základe neplatnej zmluvy naplnia skutkovú podstatu plnenia

bez právneho dôvodu (condictio indebiti), čím vzniká zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie (§ 451 a nasl. OZ). Premlčanie práva na vrátenie, plnenie uskutočneného podľa neplatnej zmluvy upravené v § 394 ods. 2 OBZ je jednoznačné a stanovuje, že premlčacia doba začína plynúť odo dňa, keď k plneniu došlo, pričom platí štvorročná premlčacia doba.

Začiatok plynutia premlčacej doby je tak viazaný len na objektívnu skutočnosť.

Toto ustanovenie je vo vzťahu k ust. § 107 OZ ustanovením špeciálnym, ktoré upravuje premlčanie len jedného druhu bezdôvodného obohatenia - bezdôvodné obohatenie získané plnením z neplatnej zmluvy.

Aplikujúc na predmetnú vec potom odvolací súd uzavrel,

že bezdôvodné obohatenie žalobcovi vzniklo zaplatením odplaty z postúpenej pohľadávky

na základe neplatnej Zmluvy o postúpení zo dňa 25.3.1997 vo výške 116.045,94 EUR (3.496.000,- Sk), ktorá bola žalovanému uhradená dňa 18.4.1997, a teda právo na jej vrátenie sa podľa ustanovenia § 394 ods. 2 OBZ premlčalo v štvorročnej premlčacej dobe

dňa 18.4.2001, pričom žaloba v tomto konaní bola podaná až dňa 12.3.2004.

10.2.2. Odvolací súd sa nestotožnil ani so záverom súdu prvej inštancie a jeho právnym posúdením vo vzťahu k premlčaniu nároku žalobcu na náhradu škody. V prípade náhrady škody bolo podľa krajského súdu potrebné aplikovať § 394 ods. 3 OBZ, ktoré je vo vzťahu

k § 398 OBZ osobitnou úpravou. V predmetnej veci Zmluva o postúpení pohľadávky

zo dňa 25.3.1997 bola z dôvodu neexistencie postupovanej pohľadávky od počiatku neplatná. V zmysle

§ 394 ods. 3 OBZ premlčacia lehota pre náhradu škody spôsobenej neplatnosťou zmluvy začala plynúť v deň jej uzavretia, t.j. dňa 25.3.1997 a uplynula dňa 25.3.2001.

Žaloba v tomto konaní bola podaná až dňa 12.3.2004.

10.3. Na základe vyššie uvedených skutočností odvolací súd uzavrel, že nárok žalobcu z titulu bezdôvodného obohatenia vo výške 116.045,94 EUR a nárok na náhradu škody vo výške 16.596,96 EUR je premlčaný, z uvedeného dôvodu sa odvolací súd ďalšími námietkami odvolateľa nezaoberal, rozsudok okresného súdu v zmysle § 388 CSP zmenil tak, že žalobu žalobcu zamietol a žalovanému priznal právo na plnú náhradu trov konania.

11. Proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) odôvodnené podľa § 421 ods. 1 písm. a/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“), podľa ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

11.1. Dovolateľ nesúhlasil s napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu, v ktorom vidí rozpor s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. Cituje z rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/3306/2007, obdobne k tomu uvádza rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/2581/1998, 33Odo/766/2002, 33Cdo/3303/1999, 33Odo/83/2004 a rozsudok Najvyššieho súdu SSR sp. zn. 2 Cz 35/1977 v otázke začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby pri práve na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia získaného z neplatného právneho úkonu a tvrdí, že pre začiatok subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je rozhodujúci subjektívny okamih, kedy sa oprávnený dozvie také okolnosti, ktoré sú relevantné pre uplatnenie jeho práva na súde, pričom touto vedomosťou sa rozumie znalosť takých skutkových okolností, z ktorých možno vyvodiť právo na vydanie bezdôvodného obohatenia. V prípade bezdôvodného obohatenia získaného z neplatného právneho úkonu je potom podľa dovolateľa rozhodujúci subjektívny okamih, kedy oprávnený zistí také okolnosti, z ktorých možno vyvodiť, že právny úkon, na základe ktorého sa plnilo, je neplatný. Súhlasí so záverom súdu prvej inštancie a zastáva názor, že ako žalobca v predmetnej veci sa o bezdôvodnom obohatení a škode na svoj úkor dozvedel na základe rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach č.k. 4Cb/613/1997 zo dňa 12.3.2002

(deň právoplatnosti 22.05.2002), nakoľko až v tomto konaní získal vedomosť, že právny úkon žalovaného, ktorý previedol pohľadávku voči Chemko a.s. Strážske, je neplatný, a teda až dňom 12.3.2002, resp. dňom právoplatnosti rozhodnutia 22.05.2002, nastal okamih, ktorý bol začiatkom plynutia subjektívnej premlčacej doby, z ktorého pre vec vyplýva záver, že nárok žalobcu v súdnej veci nie je premlčaný.

11.2. Dovolateľ nesúhlasí s právnym posúdením zo strany krajského súdu ani v otázke premlčania žalobcom uplatneného nároku na náhradu škody z titulu nezaplateného súdneho poplatku v konaní pred Krajským súdom v Košiciach sp. zn. 4Cb/613/1997 o zaplatenie dlžnej sumy, v ktorej bol ako žalobca neúspešný pre neexistenciu pohľadávky.

Opätovne súhlasí so súdom prvej inštancie a citujúc ust. § 398 OBZ tvrdí, že k premlčaniu žalovaného nároku ani pri náhrade škody nedošlo, nakoľko ako žalobca sa o škode dozvedel na základe rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach č.k. 4Cb/613/1997 zo dňa 12.3.2002.

11.3. Na základe uvedeného žalobca navrhol, aby dovolací súd v zmysle ust. § 449 C.s.p. rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, súčasne si v plnom rozsahu uplatnil trovy dovolacieho konania a právneho zastúpenia.

12. K dovolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný a uviedol, že odvolací súd, na rozdiel od okresného súdu, správne poukázal a aplikoval na súdnu vec ust. § 394 ods. 2 a 3 OBZ, na základe čoho vec i správne právne posúdil, keď uzavrel, že nárok žalobcu je v súdnej veci premlčaný. Citujúc z judikátu Najvyššieho súdu SR č. R 34/2002 žiada, aby dovolací súd dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietol.

13. Žalobca vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného trvá na dovolacej argumentácii.

14. Zmluvou o zlúčení zo dňa 31.8.2021 došlo k zlúčeniu žalovaného (OTP Banka Slovensko, a.s.) s obchodnou spoločnosťou Československá obchodná banka, a.s., so sídlom Žižkova 11, Bratislava, IČO: 36 854 140, z ktorého dôvodu sa Československá obchodná banka, a.s. stala právnym nástupcom pôvodného žalovaného (deň výmazu z Obchodného registra SR 1.10.2021).

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj ako „dovolací súd“)

[(ust. § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas žalobca v súlade s ust. § 429 ods. 1 C.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (ust. § 443 C.s.p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné zamietnuť.

16. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (ust. § 440 C. s. p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj ust. § 428 C. s. p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa ust. § 447 písm. f/ C. s. p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (ust. § 421 C. s. p. v spojení s ust. § 432 ods. 1, 2 C. s. p.).

V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

17. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 C. s. p., rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj ust. § 432 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ust. § 421 C. s. p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (ust. § 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

17.1. Dovolací súd však nie je vymedzením prípustnosti viazaný a skúma ju sám, nakoľko nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 C. s. p. oprel dovolateľ prípustnosť dovolania (Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 51/2020).

18. Dovolanie prípustné podľa § 421 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (ust. § 432 ods. 1 C. s. p.).

Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (viď uznesenie NS SR

sp. zn. 1Cdo 222/2009 z 26. februára 2010). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ust. § 432 ods. 2 C. s. p.). Žalobca prípustnosť dovolania opieral o ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p..

19. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1

písm. a/ C. s. p. by mal dovolateľ vysvetliť /a označením rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky doložiť/, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotná polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, nezodpovedá kritériu uvedenému v ust. § 421 ods. 1 písm. a/

C. s. p..

20. Dovolateľ nesúhlasil s napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu, keď tento začiatok plynutia premlčacej doby pri práve na vrátenie plnenia uskutočneného podľa neplatnej zmluvy posúdil podľa ust. § 394 ods. 2 OBZ, a v ktorom žalobca vidí rozpor s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, uvedenou v rozhodnutiach Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/3306/2007, 25Cdo/2581/1998, 33Odo/766/2002, 33Cdo/3303/1999, 33Odo/83/2004 a rozsudku Najvyššieho súdu SSR sp. zn. 2 Cz 35/1977 a tvrdí,

že pre začiatok subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je rozhodujúci subjektívny okamih, kedy sa oprávnený dozvie také okolnosti, ktoré sú relevantné pre uplatnenie jeho práva na súde.

V prípade bezdôvodného obohatenia získaného z neplatného právneho úkonu je podľa dovolateľa rozhodujúci subjektívny okamih, kedy oprávnený zistí také okolnosti, z ktorých možno vyvodíť, že právny úkon, na základe ktorého sa plnilo, je neplatný. Zastáva názor,

že ako žalobca v predmetnej veci sa o bezdôvodnom obohatení a škode na svoj úkor dozvedel na základe rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach č.k. 4Cb/613/1997 zo dňa 12.3.2002

(deň právoplatnosti 22.05.2002), nakoľko až v tomto konaní sa dozvedel, že právny úkon žalovaného, ktorý previedol pohľadávku voči Chemko a.s. Strážske, je neplatný, a teda až dňom 12.3.2002, resp. dňom právoplatnosti rozhodnutia 22.05.2002 nastal okamih, ktorý bol začiatkom plynutia subjektívnej premlčacej doby, z ktorého pre vec vyplýva záver, že nárok žalobcu v súdnej veci nie je premlčaný.

21. Už v rozsudku z 30. novembra 2016, sp. zn. 3Obdo/61/2016, dovolací súd skonštatoval, že rozsah dovolacieho prieskumu je vymedzený konkrétnou argumentáciou dovolateľa, v čom podľa jeho názoru odvolací súd spornú otázku nesprávne právne posúdil a akým spôsobom ju posúdiť mal. Pri vymedzení tohto dovolacieho dôvodu nepostačuje citovanie jednotlivých zákonných ustanovení, prípadne súdnych rozhodnutí (často aj nesúvisiacich s predmetom sporu), ale je povinnosťou dovolateľa zo zákonných ustanovení, prípadne z judikatúry určiť právny záver, ktorého (ne)správnosť v súvislosti s právnymi závermi odvolacieho súdu má preskúmať dovolací súd. Práve povinnosť právneho zastúpenia dovolateľa má zamedziť takýto postup a zároveň povinné právne zastúpenie má zabezpečiť, aby dovolateľ jednotlivé dovolacie dôvody presne uviedol a jednoznačne tým stanovil rozsah dovolacieho prieskumu dovolacím súdom (obdobne 3 Obdo 4 /2021).

22. Dovolací súd pripomína, že v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR

z 24. januára 2018, sp. zn. 6 Cdo 29/2017, publikovaného v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 8/2018, pod číslom 71., do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba zahrnúť

aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR

a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

Z uvedeného je zjavné, že za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu sa nepovažujú rozhodnutia českého najvyššieho súdu a slovenského najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho, z ktorého dôvodu na dovolateľom uvedené rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25Cdo/3306/2007, 25Cdo/2581/1998, 33Odo/766/2002, 33Cdo/3303/1999, 33Odo/83/2004 dovolací súd neprihliadol.

23. Najvyšší súd v súvislosti s dovolateľom uvedeným rozsudkom Najvyššieho súdu SSR sp. zn. 2 Cz 35/1977 dôvodí, že tento taktiež nemožno na vec aplikovať.

V predmetnom konaní sp. zn. 2 Cz 35/1977 súdy riešili spor založený na diametrálne odlišnom skutkovom i právnom základe, posudzujúc žalobný nárok v zmysle ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kde Najvyšší súd SSR uviedol, že z ust. § 107 ods. 1 OZ vyplýva,

že pre začiatok subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie neoprávneného majetkového prospechu je rozhodujúci subjektívny moment, kedy sa oprávnený dozvie

o okolnostiach, ktoré sú rozhodujúce pre uplatnenie jeho práva. V súdnej veci však predmetnú analógiu nemožno použiť, nakoľko krajský súd vec, resp. otázku premlčania nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, správne právne posudzoval v zmysle ust. § 394 ods. 2 Obchodného zákonníka, pričom nesprávnu aplikáciu, resp. výklad predmetného ustanovenia zo strany súdu prvej inštancie svojím rozhodnutím zhojil.

24. Dovolací súd postupujúc v súlade so záverom Ústavného súdu SR v jeho rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 76/2021, v zmysle ktorého označenie konkrétneho rozhodnutia (judikatúry) najvyššieho súdu nie je v zmysle ustanovenia § 428 C.s.p. obligatórnou náležitosťou dovolania, argumentácia dovolateľa konkrétnou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu

je nad rámec zákonných požiadaviek a dovolací súd ňou nie je viazaný, podrobne preskúmal judikatúru najvyššieho súdu, a konštatuje, že predmetná otázka posúdenia začiatku plynutia premlčacej doby uplatniteľnosti žalovaného nároku na vrátenie plnenia uskutočneného podľa neplatnej zmluvy bola dovolacím súdom posudzovaná a vyriešená. V uvedenej súvislosti dovolací súd poukazuje na rozhodnutie R 34/2002 (M Obdo V 2/2000), a z jeho odôvodnenia cituje nasledovné:

24.1. „Občiansky zákonník upravuje v § 107 premlčanie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia, a to ustanovením dĺžky premlčacej doby (dvojročnej subjektívnej a trojročnej, resp. desaťročnej

objektívnej), ako aj začiatku plynutia premlčacej doby. Premlčanie práva na vrátenie plnenia uskutočneného podľa neplatnej zmluvy upravuje

Obchodný zákonník v § 394 ods. 2 odchyľne. Ustanovuje, že premlčacia doba začína plynúť odo dňa, keď k plneniu došlo. Začiatok plynutia premlčacej doby je tak viazaný len na objektívnu skutočnosť. Toto ustanovenie je vo vzťahu k ustanoveniu § 107 OZ ustanovením špeciálnym, ktoré upravuje premlčanie len jedného druhu bezdôvodného obohatenia - bezdôvodné obohatenie získané plnením z neplatnej obchodnej zmluvy. Pre ustanovenie začiatku plynutia doby, v ktorej sa uplatnené právo premlčalo, treba použiť ustanovenie § 394 ods. 2 OBZ. Obchodný zákonník pre právo na vrátenie plnenia z neplatnej zmluvy žiadnu osobitnú premlčaciu dobu neustanovuje. Neustanovuje ju však ani Občiansky zákonník v ustanovení

§ 107. Týmto ustanovením sa začiatok plynutia a dĺžka premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia spravuje len vtedy, ak ho iný zákon neupravuje inak....

Keďže Obchodný zákonník premlčanie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia získaného formou plnenia z neplatnej zmluvy upravuje, nie je možné, vzhľadom na § 1 ods. 2 OBZ, použiť na premlčanie tohto práva ustanovenie § 107 OZ. Platí to pre ustanovenie začiatku plynutia premlčacej doby i pre určenie jej dĺžky. Z uvedených dôvodov sa právo na vrátenie plnenia uskutočneného podľa neplatnej zmluvy premlčuje v štvorročnej premlčacej dobe podľa § 397 OBZ, ktorá začína plynúť odo dňa, keď k plneniu došlo.“

25. V súvislostiach k súdnej veci dovolací súd ako správny a v súlade s dovolacou praxou (viď bod 24.1.) hodnotí záver odvolacieho súdu, v zmysle ktorého sa právny vzťah

z bezdôvodného obohatenia týka obchodného záväzkového vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, a preto sa riadi právnou úpravou obsiahnutou v Obchodnom zákonníku.

Aj keď sa bezdôvodné obohatenie riadi Občianskym zákonníkom, premlčanie práv z neho v obchodných vzťahoch bude podliehať iným pravidlám ako tým, ktoré platia v režime Občianskeho zákonníka (Ústavný súd SR sp. zn. IV. ÚS/214/2004). V zmysle ust. § 451

ods. 2 OZ bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov. Obchodný zákonník

v ust. § 394 ods. 2 výslovne rieši právo na vrátenie plnenia uskutočneného podľa neplatnej obchodnej zmluvy tak, že pri práve na vrátenie plnenia uskutočneného podľa neplatnej zmluvy začína premlčacia doba plynúť odo dňa, keď k plneniu došlo. Ide tu o objektívnu skutočnosť, a preto nerozhodujú subjektívne skutočnosti (napr. vedomosť o neplatnosti zmluvy), ani to, aký je dôvod neplatnosti zmluvy (absolútny relatívny), a ani to, kto túto neplatnosť spôsobil.

25.1. V konaní je nesporné, že uplatnený nárok je nárokom z neplatnej Zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 25.3.1997, a to na základe právoplatného rozsudku Krajského súdu

v Košiciach č.k. 4Cb 613/97 zo dňa 12.3.2002, a teda aplikácia ust. § 394 ods. 2 Obch. zák.

na súdnu vec je v danom prípade v zmysle zákona i judikatúry najvyššieho súdu plne súladná, rovnako ako záver odvolacieho súdu, že bezdôvodné obohatenie žalobcovi vzniklo zaplatením odplaty z postúpenej pohľadávky na základe Zmluvy o postúpení

zo dňa 25.3.1997 vo výške 116.045,94 EUR (3.496.000,- Sk), ktorá bola žalovanému uhradená dňa 18.4.1997, a teda právo na jej vrátenie sa podľa ustanovenia § 394 ods. 2 OBZ premlčalo v štvorročnej premlčacej dobe dňa 18.4.2001, pričom žaloba v tomto konaní bola podaná až dňa 12.3.2004.

26. V zmysle uvedeného dovolací súd uzatvára, že zo strany krajského súdu nedošlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci, resp. odvolací súd sa pri riešení otázky posúdenia začiatku plynutia premlčacej doby uplatniteľnosti žalovaného nároku na vrátenie plnenia uskutočneného podľa neplatnej zmluvy neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v R 34/2002 (M Obdo V 2/2000), čím nedošlo k naplneniu dôvodu prípustnosti dovolania v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p..

27. Dovolateľ vyvodzujúci prípustnosť svojho dovolania z ust. §421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. nesúhlasí taktiež s právnym posúdením zo strany krajského súdu ani v otázke premlčania (určenia okamihu začatia plynutia premlčacej doby) žalobcom uplatneného nároku na náhradu škody (z titulu zaplateného súdneho poplatku v konaní pred Krajským súdom v Košiciach sp. zn. 4Cb/613/1997 o zaplatenie dlžnej sumy, v ktorej bol ako žalobca neúspešný

pre neexistenciu pohľadávky) v zmysle ust. § 394 ods. 3 ObZ. Súhlasí so súdom prvej inštancie, ktorý právny nárok žalobcu na náhradu škody v otázke jeho premlčania posúdil podľa ust. § 398 OBZ a tvrdí,

že k premlčaniu žalovaného nároku ani pri náhrade škody nedošlo, nakoľko ako žalobca sa o škodu dozvedel na základe rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach č.k. 4Cb/613/1997 zo dňa 12.3.2002.

28. V súvislosti s posúdením prípustnosti dovolania podaného podľa § 421 ods. 1

písm. a/ C. s. p. poukazuje dovolací súd opätovne na nález Ústavného súdu z 9. júna 2020, sp. zn. I. ÚS 51/2020, v ktorom ústavný súd poukazuje na potrebu citlivého prístupu pri posudzovaní, či je dovolací dôvod daný v tom zmysle, že dovolací súd nie je vymedzením prípustnosti viazaný a skúma ju sám, nakoľko nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 C. s. p. oprel dovolateľ prípustnosť dovolania.

Dovolací súd opäť v súlade so záverom Ústavného súdu SR v jeho rozhodnutí

sp. zn. III. ÚS 76/2021, preskúmal judikaturu najvyššieho súdu, avšak nenašiel žiadne svoje rozhodnutie (ustálenú prax), v ktorom by predmetná otázka určenia začiatku plynutia premlčacej doby pri nároku na náhradu škody z titulu zaplateného súdneho poplatku v konaní o zaplatenie dlžnej sumy, v ktorom bol žalobca neúspešný pre neexistenciu pohľadávky o plnenie, ktoré určenie začiatku plynutia premlčacej doby sa malo podľa žalobcu posúdiť v zmysle ust. 398 OBZ (nie podľa §394 ods. 3 OBZ), bola posudzovaná, rozdielne so záverom krajského súdu.

28.1. V dôsledku uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že je daná prípustnosť dovolania podaného dovolateľom podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. a nie podľa § 421 ods. 1

písm. a/ C. s. p., keďže podľa dovolateľa napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá ešte nebola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu vyriešená.

29. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. predpokladá, že právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd

ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016, dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti, doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom.

30. Pod nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva

na zistený skutkový stav. O takýto prípad ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis,

než ktorý mal správne použiť alebo ak súd aplikoval síce správny právny predpis,

ale nesprávne ho vyložil. O takýto prípad sa však vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu, na rozdiel od rozhodnutia súdu prvej inštancie, nejedná.

30.1. Dovolateľ vytýka odvolaciemu súdu, že tento nesprávne právne posúdil vec,

keď v otázke premlčania žalobcom uplatneného nároku na náhradu škody

(z titulu zaplateného súdneho poplatku v konaní pred Krajským súdom v Košiciach

sp. zn. 4Cb/613/1997 o zaplatenie dlžnej sumy, v ktorej bol ako žalobca neúspešný

pre neexistenciu pohľadávky) aplikoval ust. § 394 ods. 3 OBZ, namiesto ust. § 398 ObZ. S uvedeným záverom žalobcu sa dovolací súd nestotožňuje, a konštatujúc, že uvedenú právnu otázku v minulosti neposudzoval, z ktorého dôvodu je daná potreba, aby ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil, na vysvetlenie uvádza nasledovné:

31. Podľa ust. § 268 Obchodného zákonníka kto spôsobil neplatnosť právneho úkonu,

je povinný nahradiť škodu osobe, ktorej bol právny úkon určený, ibaže táto osoba

o neplatnosti právneho úkonu vedela. Pre náhradu tejto škody platia obdobne ustanovenia

o náhrade škody spôsobenej porušením zmluvnej povinnosti (§ 373 a nasl.).

32. Podľa ust. 394 ods. 3 Obchodného zákonníka pri práve na náhradu škody podľa

§ 268 začína premlčacia doba plynúť odo dňa, keď sa právny úkon stal neplatným.

33. Podľa ust. § 397 Obchodného zákonníka ak zákon neustanovuje pre jednotlivé práva inak, je premlčacia doba štyri roky.

34. Podľa ust. § 398 Obchodného zákonníka Pri práve na náhradu škody plynie premlčacia doba odo

dňa, keď sa poškodený dozvedel alebo mohol dozvedieť o škode a o tom, kto je povinný na jej náhradu; končí sa však najneskôr uplynutím 10 rokov odo dňa, keď došlo k porušeniu povinnosti.

35. Premlčanie práva na náhradu škody je v Obchodnom zákonníku upravené v § 398, s výnimkou premlčania práva na náhradu škody podľa § 268 Obchodného zákonníka, ktorá je upravená v § 394 ods. 3 Obchodného zákonníka (4Obdo/106/2020). Z obsahu s vecou súvisiaceho spisu je podľa dovolacieho súdu jednoznačnou skutočnosť, že zodpovednosť žalovaného za spôsobenú škodu, tu existuje len podľa ustanovenia § 268 OBZ, podľa ktorého kto spôsobil neplatnosť právneho úkonu, je povinný nahradiť škodu osobe, ktorej bol právny úkon určený, ibaže táto osoba o neplatnosti právneho úkonu vedela. V zmysle ustanovenia § 394 ods. 3 OBZ „pri práve na náhradu škody podľa § 268 začína premlčacia doba plynúť odo dňa, keď sa právny úkon stal neplatným.“ Odvolací súd správne na súdenú vec aplikoval ust. § 394 ods. 3 OBZ, ktoré je vo vzťahu k ust. § 398

(aplikovanému súdom prvej inštancie) osobitnou úpravou, a teda v danom prípade nemôže byť rozhodujúci deň, keď sa poškodený dozvedel alebo mohol dozvedieť o škode a škodcovi, ako je to v § 398 OBZ. Zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 25.3.1997 bola z dôvodu neexistencie postupovanej pohľadávky neplatná a dovolací súd súhlasí s odvolacím súdom, ktorý správne právne vec posúdil, keď uzavrel, že na základe § 394 ods. 3 OBZ premlčacia lehota pre náhradu škody spôsobenej jej neplatnosťou začala plynúť v deň jej uzavretia,

t.j. dňa 25.3.1997, uplynula dňa 25.3.2001, a teda nárok na náhradu škody žalobcu vo výške 16.596,96 EUR, uplatnený v tomto konaní žalobou zo dňa 12.3.2004, je premlčaný.

36. Dovolací súd v súvislosti s vyššie uvedeným dospel k záveru, že odvolací súd vec správne právne posúdil, keď aplikoval na zistený skutkový stav správny právny predpis § 394 ods. 2 a 3 OBZ, navrhovateľ nedôvodne odvolaciemu súdu vytýkal nesprávne právne posúdenie veci a jeho dovolanie smeruje proti vecne správne rozhodnutiu dovolacieho súdu, na ktorého závery dovolací súd v plnom rozsahu odkazuje.

37. Vzhľadom na to, že v rozhodovanej veci odvolací súd správne posúdil právnu otázku podstatnú pre rozhodnutie vo veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 448 C. s. p. dovolanie žalobcu, ako nedôvodné zamietol.

38. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

39. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.